

get høje olieforureningsniveau langs den nordlige del af den jyske vestkyst. Ved sammenligning med forholdene i landene rundt om Nordsøen ses det endvidere, at den danske Nordsø/Skagerrak-kyst er det eneste område, hvor olieforureningsniveauet ikke er faldet gennem den pågældende årrække.

Det positive i undersøgelsen er altså, at olieforureningsniveauet omkring Nordsøen og i de indre danske farvande generelt har været faldende. Det negative er, at vi i Danmark har det værste olieforurenede område i undersøgelsen, og at tilstanden langs den jyske vestkyst (pånær Vadehavet) ikke har ændret sig siden 1985. Samtidig er det sandsynligt, at den positive udvikling i Vadehavet ikke

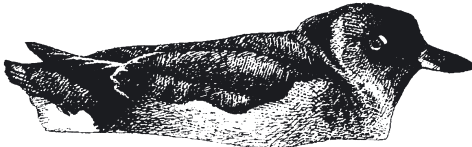
skyldes en dansk, men en tysk indsats. Baggrunden for denne antagelse er, at den kystnære havstrøm i dette område kommer fra syd.

Foruden vedtagelsen af udslipsforbudet i Østersøen og Kattegat har indførelsen af flyovervågning i de danske farvande muligvis haft en effekt på omfanget af olieforureningen. Siden flyovervågningen blev indført i 1990, har forureningsniveauet været faldende i Kattegat.

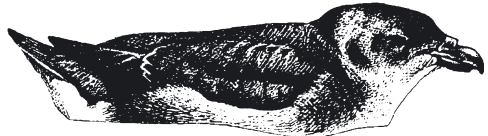
Fra 1999 gælder et udslipsforbud i hele Nordsøen. Man kan derfor håbe, at undersøgelserne af ilanddrevne fugle i de kommende år vil dokumentere et fald i forureningen langs den danske del af Nordsøen og Skagerrak.

Kim Diget Christensen

Anmeldelser

Cassin's Auklet

Diving Petrel

The Auks

Anthony J. Gaston & Ian L. Jones. Illustreret af Ian Lewington & Ian L. Jones. 349 sider + 8 farvetavler, adskillige fotos, udbredelseskort og tekstfigurer, indb. Oxford University Press 1998. Pris £ 40. Denne bog er den fjerde i serien *Bird families of the world*, af hvilken bind 2 om pingvinerne tidligere er anmeldt i DOFT (90: 38, 1996). Mere bemærkelsesværdigt er det den første blot nogenlunde moderne bog, der er helliget alkefuglenes familie (dele af familien, specielt de nordatlantiske arter, har været under behandling flere gange).

Alkefuglene omfatter 22 nuclevende arter plus den uddøde gejrflugl (som også behandles i bogen). Eller måske 24 arter i alt, da meget tyder på, at den asiatiske underart af *Brachyramphus marmoratus* (*B. m. perdix*) bør have status som en særskilt art. De er alle dykkende havfugle, som bruger vingerne til fremdrift under vandet, ligesom pingviner og alkestormfugle (og for den sags skyld de af de øvrige stormfugle, der regelmæssigt søger føde under havoverfladen). Men næsten alle andre generalisationer om alkefuglenes biologi slår fejl i den forstand, at der næsten altid kan påvises undtagelser. De er kolonirugende (undtagen de to-tre *Brachyramphus*-arter), de lægger kun ét æg (undtagen syv arter, der lægger to), og de transport-

terer føden til ungerne i næbbet (undtagen seks planktonædere med strubepose og de fire *Synthliboramphus*-arter, der har redeflyende unger, som slet ikke fodres på land).

Særlig bemærkelsesværdig er variationen i ungerne udvikling, der overgår alt hvad man finder i andre fuglefamilier. Hos de fleste arter forlader ungen reden alene, i stort set udvokset tilstand; hos Søkongen ledsages den dog af en af forældrene (hannen). Men der er som sagt også fire arter med redeflyende unger (som ledsages af begge forældre), og så er der de to lomvier og Alken, hvis unger fodres i reden i ca 3 uger til de har nået 20-25% af de voksnes vægt, og så søger til havs sammen med faderen. Bogens forfattere ser en sammenhæng mellem denne variation, størrelsen af de forskellige arter og dermed deres bærekapacitet, samt det forhold, at alkefuglene – uvist af hvilken grund og modsat pingviner, stormfugle og f.eks. måger – ikke transporterer ungerne føde i kirtelmaven, hvilket ville muliggøre transport af større mængder. Men også prædationstryk på de adulte i kolonien ser ud til at have spillet en rolle, specielt for udviklingen af redeflyende unger hos *Synthliboramphus*.

Bogen giver en levende og ganske fyldestgørende beskrivelse af biologien hos disse fascinerende fugle, og f.eks. systematik og evolution berøres også, omend me-

re kortfattet. I den forstand er det en meget tilfredsstillende tekst, som varmt kan anbefales. Knap så begejstret kan man være over antallet af fejl, selv om de fleste "blot" er trykfejl o.lign. I gennemsnit én fejl på hver anden eller tredje side er ikke en standard, forfatterne eller forlaget kan være bekendt. Som dansker kan man dertil notere sig, at grønlandske forhold – yngleudbredelse m.m. – er blevet noget stedmoderligt behandlet og ofte gengives temmelig unøjagtigt, på trods af at fyldestgørende oplysninger har været tilgængelige for forfatterne. Og Grønland huser som bekendt alle seks nordatlantiske arter, og er et vigtigt yngleområde for flere af dem.

Vel, Grønlands alkefugle kan man læse om andre steder, så hverken dette forhold eller de mange andre fejl skal forhåbentlig afholde nogen fra at anskaffe sig bogen, eller i det mindste læse den. Udgivelsen er en stor gevinst for havfuglefolket såvel som for mere alment interesserede ornitologer.

Kaj Kampp

Handbook of the birds of the world

Josep del Hoyo, Andrew Elliott & Jordi Sargatal (red.). Vol. 4, Sandgrouse to Cuckoos. 679 sider, heraf 70 farveplancher, talrige farvefotos og udbredelseskort, indb. Lynx Edicions, Barcelona, 1997. Pris £ 110 (kr. 1050).

De foregående bind af dette imponerende værk har alle været anmeldt i DOFT, senest i nr 3, 1997 (s. 119). Det foreliggende bind 4 om sandhønsene, duerne, papegøjerne, turakoerne og gøgene – i alt 837 arter – er opbygget og udstyret som de tidligere bind, og lever fuldt ud op til den standard, disse har sat. Det, der først fanger øjet, er billederne, både de nydelige farvetavler og de ovenud

smukke og velvalgte fotos. Disse fotos er alle forsynet med en fyldig, gennearbejdet billedtekst og anbragt i sammenhæng med den omgivende tekst, der indleder hver familie før artsgennemgangen. Da bindet omhandler nogle ganske store familier, er disse tekstafsnit ret omfattende, fx 52 sider om duerne og 84 om papegøjerne. Dertil kommer 57 sider referencer samt et – meget læseværdigt – 15 siders forord af Jürgen Haffer, Bonn, om artsbegrebet i ornitologien.

Det er dog ikke nogen helt ublandet fornøjelse at læse i bogen, men det er ikke udgiverens eller forfatterens skyld. HBWs artsafsnit er skematisk opbyggede koncentrat (ca 4 pr side, incl. udbredelseskort). I hvert findes en rubrik om *Status and Conservation*, hvor status for sårbare og truede arter er angivet med røde typer. Ikke uventet optræder disse røde ord med skræmmende hyp-pighed på papegøje-siderne. Af familieteksten fremgår det desuden, at også mange ikke (endnu) truede arter er i hurtig tilbagegang, især pga. handel med papegøjeunger "fanget" i naturen (evt. efter fældning af redetræet). Dette sker på trods af Washingtonkonventionen, der på papiret regulerer al handel med papegøjer (blot tre arter undtaget).

Sådanne deprimerende afsnit hører selvfølgelig med til en fyldestgørende dækning, og kan måske også yde deres bidrag til en afhjælpning af den tilsyneladende håbløse situation. Og hvis man synes, at man har fået nok af problemer, kan man jo blade videre i bogen og fx læse om gøgenes fascinerende ynglebiologi, omend det også på sin vis kan være en barsk historie. Beskrivelsen får et lidt andet perspektiv end vi er vant til, idet ikke bare vores hjemlige Gøg, men hele familien inddrages.

Bogen kan stærkt anbefales til alle engelsklæsende fugleinteresserede.

Kaj Kampp